

Wahayin Yesu Almasihu — Na Biyu

Sunayen Alkawari

Jeff Pippenger

2023-08-10

Na sanya abubuwa da yawa a cikin makalolin da suka gabata, a yunkurin shimfida wasu muhimman madogaran tunani tun daga farko. Yanzu zan yi kokari in fi mai da hankali sosai a kan batun da ke gabanmu. Na gode da hakurinku.

Tun daga farkon farko Allah yana ta kokarin kara mana fahimta game da ko wanene Shi da kuma mene ne Shi. A cikin wannan aiki ya yi amfani da dabaru da dama domin taimaka wa mutane su fahimci abin da aka bayyana game da Shi, kuma daya daga cikin waɗannan dabaru ita ce amfani da “sunaye,” wato duka yawan sunayen da aka bai wa Allah a cikin Nassosi, da kuma sunayen da aka bai wa zaɓaɓɓun wakilansa. Yana zaɓan wakilan mugunta da na alheri.

Ya kuma yi amfani da sauye-sauyen zamanai na mutanensa zaɓaɓɓu na alkawari domin ya kara bayyana fahimtar halinsa a hankali a tsawon tarihi. Saboda haka, tarihin sauye-sauyen zamanai na alkawari ma, ta hanyoyi dabam-dabam, yana magana game da farin bayyanuwar gaskiyar halinsa da yanayinsa.

Idan muka kusanci sura ta farko ta Ru’ya ta Yohanna a matsayin gabatarwa da kuma mabudi ga surorin da suka biyo baya, za mu tarar da wasu gaskiya a cikin surar farko waɗanda suke tasiri ga sauran littafin. Daya daga cikin waɗannan gaskiyoyi ya shafi ko wanene Yesu Almasihu, ba kawai cewa Shi ne Alfa da Omega ba. Idan an gabatar da wata gaskiya a sura ta farko ta Ru’ya ta Yohanna, to, hakika gaskiya ce ta yanzu mai gwadawa ga tsara ta karshe, wato tsara ta karshe ita ce “zaɓaɓɓiyar tsara” da Bitrus ya bayyana.

Daya daga cikin siffofin halin Kristi da muke bincikawa shi ne Kristi yana bayyana farkon abu daga farshensa. Lokacin da Kristi ya tabbatar da alkawarin tare da mutane da yawa na mako guda yana wakiltar sauyin zamani na alkawari daga Isra’ila ta zahiri zuwa Isra’ila ta ruhaniya. Sauye-sauyen zamani da aka bayyana a cikin Nassosi, waɗanda dukansu suke magana game da karuwa cikin sani game da halin Kristi da ainihinsa, su ne Abram, Ishaku, Yakubu, Yusufu, Musa, Kristi, William Miller da dubu dari da arba’in da huɗu. Akwai kuma wani layi na sauye-sauyen zamani da aka shimfida a kan wannan layin wanda yake bayyana zamani bakwai na ikkilisiyar Allah da ake wakilta ta wurin ikkilisiyoyi bakwai na Ru’ya ta Yohanna biyu da uku, amma ba za mu taɓo waɗannan ba tukuna. Akwai sauyin zamani tare da Adamu da Hauwa’u, wanda ake wakilta da abin da ya kasance kafin fāɗuwarsu da bayan fāɗuwarsu, kuma ba shakka akwai sauyin zamani daga kafin rigyawa zuwa bayan rigyawa a zamanin Nuhu. Dukkan waɗannan layuka suna ba da gudummawa ga hasken da muke hulɗa da shi, amma yanzu muna mai da hankali ne a kan zaɓaɓɓun mutane.

Sa’ad da Almasihu ya fara hidimarsa a farkon makon alkawari, an yi masa baftisma.

Da aka yi wa Yesu baftisma kuwa, nan da nan ya fito daga cikin ruwan; sai ga shi, sama ta buɗe a gare shi, ya kuma ga Ruhun Allah yana saukowa kamar kurciya, yana sauka a kansa; sai ga wata murya daga sama tana cewa, Wannan shi ne belovedana kaunataccen Dana, wanda nake jin dadinsa kwarai. Matiyu 3:16, 17.

Kalmomin Allah na farko-farko, sa’ad da Yesu ya fito daga cikin ruwa, ta haka ne kuma aka fara makon alkawari, su ne shelar da Uba ya yi cewa Yesu Dan Allah ne. Idan mun fahimci “dokar ambato na farko,” wannan gaskiya tana da iko kwarai. Idan ba mu fahimce ta ba, ba haka sosai ba.

A farkon halitta Allah ya halicci sammai da kasa. Kuma kasa ba ta da siffa, babu kome a cikinta; duhu kuwa yana bisa fuskar zurfin ruwa. Ruhun Allah kuma yana shawagi bisa fuskar ruwaye. Farawa 1:1, 2.

Kamar yadda yake a cikin Farawa, bikin shafewar yana da mutane uku na Allahntaka da aka bayyana.

Gaskiyar cewa Yesu Dan Allah ne, Dan Dawuda kuma Dan Mutum ne ta riƙa tayar wa marubuta da Farisiyawa hankali a kai a kai cikin shekaru uku da rabi na gaba. Yesu, ta fuskar annabci, ya sauya daga Yesu zuwa Yesu Almasihu a lokacin baftismarsa. Sa’ad da aka yi wa Yesu baftisma, sai ya zama “Almasihu,” wanda ma’anarsa ita ce “shafaffe,” kuma shi ne kalmar “Messiah” a cikin Ibrananci. Kuma ba shakka, Ibraniyawa sun kasance suna sa ran Almasihu, kuma sun san cewa shi zai zama Dan Dawuda. Sa’ad da aka “shafe” shi domin ya fara shekaru uku da rabi mafi tsarki a tarihin duniya, ya ga Ruhu Mai Tsarki yana saukowa kuma ya ji Ubansa yana magana.

Wannan biki ne na shafewa mai zurfi kwarai, inda sakon da aka shelanta game da Shi da aikinsa shi ne cewa, “Shi Dan Allah ne.” Abin da ya fi firgita Yahudawa kuwa, ba kawai cewa Shi Dan Allah ne ba ne, amma cewa ya yi iƙirari, a matsayinsa na Dan Allah—cewa Shi da gaske Allah ne. Yahudawa ba su iya jure abin da suka fahimta a matsayin irin wannan iƙirari na sabo ba! Rikicin Yahudawa shi ne rikicin Ibrahim—gama Ibrahim shi ne uban Yahudawa, uban alkawari, kuma alamar bangaskiyar da ake bukata domin a tsaya ga sharuɗɗan alkawarin.

Misalin Ibrahim game da bangaskiyar da ake bukata domin shiga cikin dangantakar alkawari da Allah yana bukatar a gwada bangaskiyarka. Gwajin Ibrahim, wanda zai tabbatar ko bangaskiyarsa ta gaskiya ce ko kuwa zato ne kawai, ya ta’allaka ne a kan nuna ko zai bi maganar Allah—ko da kuwa ta bayyana kamar tana saba wa maganar Allah ta baya. Ibrahim ya san cewa hadayar ɗan Adam kisa ce, kuma cewa tana wakiltar ayyukan bautar gumaka na mutanen masu bautar gumaka da yake zaune a cikinsu a wancan lokaci. Marubuta da Farisiyawa sun sani tun daga farkon tarihin alkawarinsu cewa Allah guda ɗaya ne kaɗai, kuma sun kuma san cewa Yesu yana iƙirarin zama Allah na biyu. Ana gwada su ne da gwaji na karshe.

Ka ji, ya Isra’ila: Ubangiji Allahnmu Ubangiji ɗaya ne. Maimaitawar Shari’a 6:4.

A cikin tarihin da Musa ya rubuta ayar da ta gabata, Allah ya riga ya gaya wa Musa cewa daga wannan lokaci za a san Shi da suna Jehobah. Ba zai kara kasancewa kawai Ubangiji Allah Maɗaukaki ba, amma daga wannan lokaci zuwa gaba za a san Shi da suna Jehobah. A daidai wannan tarihin da yake kara faɗaɗa fahimtar halinsa kamar yadda sunayensa suke wakilta, yana

kuma tsananta sanar da Isra'ila ta dā cewa Allah Allah daya ne. To, me ya kamata Yahudawan zamanin Almasihu su yi tunani?

Daga baya a cikin hidimarsa, sa'ad da ta kai kololuwa a Shigarsa ta Nasara zuwa Urushalima, Yahudawa suka sāke yin mamaki kwarai da gaske cewa Yesu yana barin yara su rera yabonsa.

Sai taron jama'a waɗanda suke gaba, da waɗanda suke biye, suka yi ta ihu, suna cewa, Hosanna ga ɗan Dawuda: Mai albarka ne wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji; Hosanna a can mafi ɗaukaka. Matiyu 21:9.

Kalman waƙar da ta sa Farisiyawa suka haukace ita ce ɓangaren da ya bayyana Yesu a matsayin Ɗan Dawuda, kuma ya kuma bayyana cewa Ɗan Dawuda shi ne sunan Ubangiji. A farkon hidimarsa, da kuma a lokacin shigarsa ta nasara, kuma ba shakka a kan gicciye, jayayyar ta haɗa da tashin hankali game da sunan Yesu.

Sai manyan firistocin Yahudawa suka ce wa Bilatus, “Kada ka rubuta, Sarkin Yahudawa; amma cewa ya ce, Ni ne Sarkin Yahudawa.” Yohanna 19:21.

Hakika, da a ce Bilatus ya canja rubutun ya ce, “Ni ne, Sarkin Yahudawa,” da hakan zai kasance a ainihinsa daidai, gama “Ni ne” shi ne sunan da Yesu ya yi ta bayyana kansa da shi sau da yawa. Hakika, aiwatar da irin wannan gurbatacciyar dabarar domin a canja Maganar Allah, musamman ma sa'ad da labarin gicciye ne, abu ne da mutane ba za su taɓa yi ba, ko? Yesu shi ne “Sarkin Yahudawa,” amma shi ma “Ni ne” ne, saboda haka furucin “Ni ne, Sarkin Yahudawa” daidai ne ta wata fuska, amma wannan ba shi ne manufar ba.

Tun daga farko, har cikin tsaka-tsaki, har zuwa ƙarshe na shekaru uku da rabi, sunansa ya kasance abin tayar da hankali. Akwai abubuwa da yawa da ya kamata a fahimta game da jerin sunayen alkawari, amma a nan ina so in nuna cewa an yi girgiza a ƙarshen Isra'ila ta dā, cikin ikkilisiyar Yahudawa, wadda take da alaƙa da sunan Almasihu. A matsayin Ɗan Dawuda, Yana da shaidun da suka tabbatar da cewa Shi ne Almasihu; a matsayin Ɗan Allah, (a ma'anar cewa Shi ma Allah ne), kuma a matsayin Ɗan Mutum, Yesu ya gabatar da babban gwaji ga zaɓaɓɓen jama'a. Ta yaya wannan mutum zai yi iƙirarin kasancewa Allah, kuma a lokaci guda Ɗan Allah, alhali Musa tun farkon tarihin alkawarinsu ya yi ƙayyadadden bayani ƙwarai cewa Allah ɗaya ne?

Amma wannan ne manufar Almasihu ta yin tafiya a tsakanin mutane. Allah yana cikinsa yana sulhunta mutane zuwa ga Kansa, kuma yana yin haka ne ta wurin barin mutane su ga Yesu, wanda a sarari kuma kai tsaye ya koyar cewa idan kun gan Shi—kun ga Uban. Wannan tarihin yana wakiltar ƙarshen Isra'ila ta zahiri a matsayin zaɓaɓɓun mutanen Allah, kuma a farkon lamarin akwai gardama da aka nuna ƙwarai game da ko wane ne Allah da kuma mene ne Shi.

Sai Fir'auna ya ce, Wane ne Ubangiji, da zan yi biyayya ga muryarsa in bar Isra'ila ta tafi? Ban san Ubangiji ba, kuma ba zan bar Isra'ila ta tafi ba. Fitowa 5:2.

Fir'auna yana bayyana ba kawai alamar tawaye na marasa bangaskiya ga sanin Allah ba, amma kuma yana bayyana fahimtar Masarawa game da Allah na Ibrahim. Kuma sau da yawa Ubangiji ya faɗa cewa ayyukansa masu banmamaki a Masar sun kasance ne domin su ba 'yan Adam damar su

san ko wanene Shi. Tarihin farkon Isra'ila ta zahiri a matsayin zaɓaɓɓun mutanen Allah yana misalta ƙarshen.

A cikin dukkanin tarihohin nan biyu akwai rashin fahimta game da ko wane ne Allah da kuma abin da yake, wanda yake da alaƙa da sunayensa dabam-dabam; amma abin da ya fi muhimmanci ga la'akarinmu shi ne, tarihin Almasihu a ƙarshen Isra'ila a matsayin zaɓaɓɓen jama'a yana nuna cewa babban dalili na sa Yahudawa suka yi tuntuɓe wajen ƙarɓar Almasihunsu shi ne, domin sun san cewa Maganar Allah a farkon tarihin alkawarinsu ta bayyana cewa Shi Allah ɗaya ne. Ina babban rikici!

Bayan wannan kuma, ba su ƙara yin ƙarfin hali su yi masa wata tambaya ko kaɗan ba. Sai ya ce musu, Yaya suke cewa Almasihu ɗan Dawuda ne? Gama Dawuda da kansa ya ce a cikin littafin Zabura, Ubangiji ya ce wa Ubangijina, Ka zauna a hannun damana, Har sai na mai da maƙiyanka matashin sawunka. To, da yake Dawuda yana kiransa Ubangiji, yaya kuma zai zama ɗansa? Luka 20:40–44.

Wannan shi ne lokacin ƙarshe na tambayoyi da amsoshi ga Yahudawa, gama bayan wannan mu'amala, “ba su ƙara yin ƙarfin hali su tambaye Shi wata tambaya ko ɗaya ba.” A yanzu ne Ya amsa tambaya ta ƙarshe ta hidimarsa ga gidan da ya ɓace (kuma a cikin ruwayar annabci kullum akwai wani gida da ya ɓace), sa'an nan kuma Ya tayar da batun sunansa a matsayin “Dan Dawuda,” sabili da haka a matsayin Almasihu. A tsawon shekaru uku da rabi, muhawarar ta ƙunshi sunayensa daban-daban, waɗanda suke wakiltar halinsa da ainihinsa. An kawo batun sunansa tun da farko, a baftismarsa, sa'an nan kuma a mu'amalarsa ta ƙarshe da gidan da ya ɓace a lokacin shigar nasara da kuma a kan gicciye, tare da wasu wurare dabam a cikin Linjiloli.

“Farisiyawa sun taru kusa da Yesu sa'ad da yake amsa tambayar marubucin Attaura. Sa'an nan ya juya ya yi musu wata tambaya cewa: ‘Me kuke tunani game da Almasihu? Dan wa ne shi?’ An yi wannan tambaya ne domin a gwada bangaskiyarsu game da Almasihu,—a nuna ko suna ɗaukarsa mutum ne kawai ko kuwa ‘Dan Allah ne. Sai wata amsa ta muryoyi da yawa ta ce, ‘Dan Dawuda.’ Wannan shi ne laƙabin da annabci ya ba Almasihu. Sa'ad da Yesu ya bayyana allahntakarsa ta wurin manyan mu'ujizansa, sa'ad da ya warkar da marasa lafiya kuma ya ta da matattu, mutane suka rika tambayar juna, ‘Ashe, wannan ba ‘Dan Dawuda ba ne?’ Matar Surofenikiya, makaho Bartimawus, da mutane da yawa kuma sun yi kuka gare shi domin taimako, suna cewa, ‘Ka ji tausayina, ya Ubangiji, Kai ‘Dan Dawuda.’ Matiyu 15:22. Yayin da yake hawan shiga Urushalima an gaishe shi da wannan murna ta sowa, ‘Hosanna ga ‘Dan Dawuda: Mai albarka ne Shi wanda yake zuwa cikin sunan Ubangiji.’ Matiyu 21:9. Kuma ƙananan yara a cikin haikali a wannan rana suka maimaita wannan furuci na farin ciki. Amma da yawa daga cikin waɗanda suka kira Yesu ‘Dan Dawuda ba su gane allahntakarsa ba. Ba su fahimta ba cewa ‘Dan Dawuda kuma ‘Dan Allah ne.’”

“Amsa ga wannan magana cewa Almasihu ɗan Dawuda ne, Yesu ya ce, ‘To, yaya Dawuda cikin Ruhu [Ruhun Wahayi daga wurin Allah] yake kiransa Ubangiji, yana cewa, Ubangiji ya ce wa Ubangijina, Ka zauna a hannun damana, sai na sa maƙiyanka su zama matashin ƙafafunka? To, in Dawuda yana kiransa Ubangiji, yaya yake zama ɗansa? Kuma ba wani mutum da ya iya ba shi amsa ko da kalma ɗaya; haka kuma, tun daga wannan rana, ba wanda

ya kara yin karfin hali ya yi masa wata tambaya.” The Desire of Ages, 609.

Shafewarsa a matsayin Almasihu da mu’amalarsa ta karshe da wadanda ya zo domin ya cece su, duk sun ta’allaka ne ga allahntakarsa, da alamar annabci da ke cikin sunayensa, kuma ba shakka ga ka’idar ambato na farko. Yesu ya kare aikinsa na kai tsaye ga Yahudawa ta wurin amfani da tarihin Dawuda na zahiri don koyarwa game da Dawuda na ruhaniya. Me ya sa Dawuda zai yi magana game da lokacin da Ubangiji ya ce wa Ubangiji ya zauna a kan kursiyin mulki tare da Shi? Domin sarki Dawuda a farkon al’amari yana wakiltar Sarki Dawuda na ruhaniya a karshen al’amari. Hanya kadai ta fahimtar magana ta karshe da Yesu ya yi ga gidan da ya bace yadda ya kamata ita ce mutum ya iya amfani da ka’idar ambato na farko, abin da ba zai yiwu ba idan ba ka san ka’idar ba.

Maganarsa ta karshe zuwa ga gidan da ya bace ta bukaci a fahimci ka’idar ambato na farko domin a fahimce ta. Yesu ya yi amfani da Dawuda da dan Dawuda domin ya gabatar wa gidan da ya bace gaskiya a cikin maganarsa ta karshe. Ai, bayan duka, su ne gidan Dawuda. Saboda haka Yesu ya dauki uban (Dawuda) ya juya shi zuwa ga (Dan Dawuda), haka kuma ya dauki dan (Dawuda) ya juya shi zuwa ga ubansa (Dawuda). Ya juya Uba zuwa ga yaro, kamar yadda aka annabta sakon Iliya zai yi a cikin “kwanaki na karshe.” Wannan ce maganarsa ta karshe ga tsohuwar Isra’ila ta zahiri, kuma sakon Iliya ne, gama an gina shi bisa ga ka’idar ambato na farko. Saboda haka, ka’idar ambato na farko ita ma tana tabbatar da sakon Yesu a matsayin sakon Iliya bisa ga wannan ka’ida kanta. Ka’idar ambato na farko tana bukatar cewa idan sakon Iliya na Yahaya Mai Baftisma shi ne na farko cikin sakon gargadi na karshe zuwa ga gidan Isra’ila da ya bace, to, sakon karshe da aka ba su zai kuma zama sakon Iliya. Kuma haka ne...

Da an fadi dukan wannan, yanzu zan ciro wani muhimmin batu daga cikinsa duka wanda ya ginu bisa ga ka’idar ambato na farko—Alfa da Omega. Akwai gardama game da fahimtar ko wanene da kuma menene Allah a farkon Isra’ila ta da, wadda ta kasance abin misali na wannan gardamar a karshen Isra’ila ta da. A karshen Isra’ila ta da, aikin Almasihu ya haɗa da koyar da batacciyar gidan Isra’ila ko wanene da kuma menene Allah. A cikin tarihin karshen, an sami tsayayya da Almasihu wadda aka gina a bisa wata gaskiya ta asali da aka kafa tun a farkon. Isra’ila ta ruhaniya ta zamani za ta mallaki irin waɗannan halaye na annabci a cikin tarihinta.

A farkon Adventism, masana tarihi suna sanar da mu cewa Millerites sun kunshi, a mafi yawan su, daga cikin kungiyoyin Kirista biyu; Methodist da Christian Connection. Muhimman bangaskiyar Methodism sun ginu ne a kan rayuwa irin ta Kirista mai kyau. Suna da “hanyar.” Muhimmin bangaskiyar Christian Connection za a iya takaita shi da cewa adawa ce ga koyarwar Katolika game da trinity.

Gwargwadon yadda bincikena ya kai, kusan dukkan jagorancin Millerites sun riƙe wannan koyarwar ta Christian Connection. Akwai rassa da yawa na Seventh-day Adventist Reform Movement (SDARM) waɗanda har yanzu suke manne da, kuma suke yaɗa, asalin fahimtar Millerites game da “Kin yarda da Trinita.” Wata matsala mai wuya (kuma tushen jayayya na yanzu) ga waɗanda suke riƙe da fahimtar magabata ita ce, kuma kullum za ta kasance, yadda za su mayar da martani ga ayoyi masu yawa kuma iri-iri inda Sister White ta fito fili ta yi hamayya da matsayin

koyarwa da suke rife da shi kuma suke yadawa?

An umarce ni in faɗa cewa, ba za a amince da ra'ayoyin waɗanda suke neman kwararrun tunanin kimiyya ba. Ana yin irin waɗannan siffofi kamar haka: 'Uba kamar haske ne marar ganuwa: 'Da kamar haske ne da ya bayyana cikin siffa; Ruhu kuma shi ne hasken da aka zubo ko'ina.' 'Uba kamar raba ne, tururi marar ganuwa; 'Da kamar raba ne da aka tattara cikin kyakkyawar siffa; Ruhu kuma kamar raba ne da ya sauko zuwa mazaunin rai.' Wani irin siffantawa kuma shi ne: 'Uba kamar tururi ne marar ganuwa; 'Da kamar gajimare ne mai duhu; Ruhu kuma ruwan sama ne da ya sauko yana aiki cikin ikon wartsakewa.'

"Duk waɗannan misalai na ruhi ba kome ba ne face wofi. Su ajizai ne, marasa gaskiya. Suna raunana kuma suna kasƙantar da Maɗaukakin Daukaka wadda babu wani kamanni na duniya da za a iya kwatanta ta da ita. Ba za a iya kwatanta Allah da abubuwan da hannayensa suka halitta ba. Waɗannan abubuwa ne kawai na duniya, suna shan wahala a karkashin la'anar Allah saboda zunuban mutum. Ba za a iya bayyana Uba ta wurin abubuwan duniya ba. Uba shi ne dukan cikawar Allahntaka a zahiri, kuma ba a iya ganinsa da idon mai mutuwa."

"Dan shi ne dukan cika Allahntaka da aka bayyana. Maganar Allah ta bayyana Shi a matsayin 'ainihin siffar zatinsa.' 'Gama Allah ya kaunaci duniya har ya ba da makadaicin Dansa, domin duk wanda ya gaskata gare Shi kada ya hallaka, sai dai ya sami rai madawwami.' A nan an nuna mutuntakar Uban."

"Mai Ta'aziyya wanda Kristi ya yi alkawarin aikowa bayan ya hau zuwa sama, shi ne Ruhu cikin dukan cika Allahntaka, yana bayyana ikon alherin Allah ga dukan waɗanda suka karɓa kuma suka gaskata da Kristi a matsayin Mai Ceto na kansu. Akwai rayayyun mutane uku na rukunin samaniya; cikin sunan waɗannan manyan iko uku—Uba, Da, da Ruhu Mai Tsarki—ake yi wa waɗanda suka karɓi Kristi ta wurin bangaskiya mai rai baftisma, kuma waɗannan ikoki za su yi aiki tare da biyayyun talakawan sama cikin koƙarinsu na rayuwa sabuwar rayuwa cikin Kristi." Special Testimonies, Series B, number 7, 62, 63.

Wannan nassin ya bayyana "ra'ayoyin waɗanda" suke bayyana Uba, Da, da Ruhu da "abubuwan duniya." Sai kuma ta ce, "Ba za a iya bayyana Uba ta wurin abubuwan duniya ba." Ku lura da maki biyu da ta gabatar, ko da yake ɗaya daga cikinsu na iya zama kamar sabani. Tana nuna wani bayanin karya game da Allahntaka wanda, a takaice, yake ayyana alloli uku. Wannan bayanin karya ne game da Allahntaka, amma ba ta yi wani tsokaci ba game da gaskiyar cewa wannan ma'anar karya ta Allahntaka kuskure ce kuma domin tana da adadin allolin da ba daidai ba a cikin Allahntakar.

Har ila yau, ku lura cewa ta ce ba za a iya amfani da abubuwan duniya wajen bayyana Uba ba. A cikin wannan magana guda ɗaya ma, ita da kanta tana amfani da abubuwan duniya. Mutane ne suke da 'ya'ya da uwaye da ubanni da gogganni da 'yan'uwa na jini. Kuma Yesu ya gaya mana cewa ba za a kara yin aure a sama ba, a cikin sabuwar kasar da aka sabunta; gama za mu zama kamar mala'iku. Babu mala'iku maza da mata. Kalamomin da 'yan Adam suke amfani da su wajen ayyana dangantarsu da juna, Allah ya yi amfani da su domin ya koyar da mu game da halinsa da siffofinsa; amma ko waɗannan "abubuwan duniya" da wahayi ya yi amfani da su wajen koyar da mutane game da hali da siffofin Allah, ajizai ne.

An sanar da mu cewa, “Akwai mutane uku masu rai na kungiyar samaniya ta uku” ... “Uba, Da, da Ruhuhu Mai Tsarki.” Abin kyama ne a jingina tunanin masu hulɗa da ruhohi na duniya ga waɗannan mutane ukun, amma ba abin kyama ba ne a jingina “sunan waɗannan manyan iko uku” ga ma’anar Allahntaka ta Littafi Mai Tsarki.

Annabiyar ta ce “sunan” manyan iko uku da suka kunshi Allahntaka shi ne Uba, da Da, da Ruhuhu Mai Tsarki. Kamar yadda yake da kowace gaskiyar Littafi Mai Tsarki, sa’ad da aka tara ta layi bisa layi, cikakkiyar shaida dole ne ta kunshi kowace alamar hanya da aka bayyana. Dole ne a haɗa shaidun annabawa. Daniyel ya ba Kristi suna Palmoni (a cikin wasu sunaye ma, amma wannan misali ne kawai). Yohanna ya kira Shi Alfa da Omega, Musa kuma ya kira Shi Jehobah. Bisa ga Ellen White, sunansa shi ne Uba, da Da, da Ruhuhu Mai Tsarki.

“Shaidan yana... ta dagewa yana tursasa abin karya ya shiga—domin ya kau da mutane daga gaskiya. Yaudara ta karshe-karshe ta Shaidan za ta kasance ta mai da shaidar Ruhun Allah a banza. ‘Inda wahayi babu, jama’a sukan lalace’ (Karin Magana 29:18). Shaidan zai yi aiki da dabara, ta hanyoyi dabam-dabam kuma ta wurin ma’aikata iri-iri, domin ya girgiza amincewar ragowar mutanen Allah ga shaidar gaskiya.”

“Za a hura wani kiyayya a kan Shaidun da yake na shaidan. Ayyukan Shaidan za su kasance domin su girgiza bangaskiyar ikkilisiyoyi gare su, saboda wannan dalili: Shaidan ba zai sami hanya mai sarai haka ba ta shigar da ruɗunsa da daure rayuka cikin yaudarorinsa ba, idan an kula da gargade-gargade da tsawatawa da shawarwarin Ruhun Allah.” Selected Messages, littafi na 1, 48.

Gaba daya ta gefe cikin sauri daga wannan nassi. An kori Yohanna zuwa Patmos domin Kalmar Allah da kuma shaidar Yesu. Akwai kungiyoyi biyu da sakon mala’ika na uku yake nufa gare su: waɗanda suke a waje da Adventism da kuma waɗanda suke a cikin Adventism. Yohanna yana wakiltar wani Adventist wanda ba kawai duniya take tsananta masa ba saboda biyayyarsa ga Littafi Mai Tsarki, amma ana kuma tsananta masa saboda biyayyarsa ga rubuce-rubucen Ruhun Annabci. Tsanantawar da ake yi wa Ruhun Annabci tana fitowa ne daga ciki, ba daga waje ba.

A farkon tsohuwar Isra’ila, bayan shekara ɗari huɗu a Masar, waɗanda za su zama zaɓaɓɓun mutanen alkawari ba su kara kiyaye Asabar ba. Ba su san halayya ko ɗabi’ar Almasihu ba. Sun riƙe kuskuren fahimta game da Allah waɗanda suka cusa a zuciyarsu yayin da suke cikin bautar talala. Annobai goma; kuɓutarwar Tekun Maliya; mana daga sama; Wuri Mai Tsarki da dukan kayayyakin cikinsa; ibadoji masu tsarki; farfajiyar waje, Wuri Mai Tsarki da Wuri Mafi Tsarki; dokar Allah; Dutsen nan da ya bi su; ruwan da ya fito daga Dutsen nan da ya bi su har ma da macijjin da aka ɗora a kan sanda—duk an nufa ne domin a kara sanin Allah a cikin zaɓaɓɓun mutanensa. Wannan ilimi ne mai ci gaba. Wannan ilimi mai ci gaba ya ci gaba har zuwa lokacin da marubuta “ba su kara kuskura su yi masa wata tambaya ba,” sa’an nan kuma Ya bayyana ainihin batu na karshe da za su yi tattaunawa a fili a kansa tare da Shi, kuma yana da alaƙa da sunan Dawuda da kuma ko wane ne Almasihu da abin da yake.

A farkon Isra’ila ta ruhaniya ta zamani, bayan shekaru 1260 a Babila ta ruhaniya, waɗanda za su zama zaɓaɓɓun mutanen alkawari ba su kara kiyaye Asabar ba. Ba su san halayya ko yanayin

Kristi ba. Sun riƙe kuskuren faƙimta game da Allah waɗanda suka dasa a zuciyarsu yayin zaman bauta. Tarihin Adventism, tare da dukan alamominsa na hanya, riddojinsa, sasantawarsa da gwagwarmayarsa ta cikin gida, ya kai wani matsayi a cikin shekarun 1880 sa’ad da aka buga The Desire of Ages. A cikin wannan littafi, a shafi na 671, an adana faƙimta game da Allahntaka wadda ta bunkasa sosai fiye da faƙimtar da ta fito daga ƙarni na goma sha takwas.

Isra’ila ta dā ta yi wata gardama a ƙarshenta wadda ta samo asali ne daga takaitacciyar faƙimta game da Allahntaka, wadda kuma ta ginu ne a kan faƙimta daga tarihin farkonsu. Shaidar Yesu ta ce, ko Uba, ko Da, ko Ruhu Mai Tsarki, dukkansu “cikar Allahntaka a jiki” ne (Kolossiyawa 2:9). Shaidar Littafi Mai Tsarki ta ce, “Ka ji, ya Isra’ila: Ubangiji Allahnmu Ubangiji dāya ne” (Kubawar Shari’a 6:4).

Isra’ila ta zamani tana riƙe da ra’ayoyi iri-iri game da Allahntaka, kuma dāya kaɗai ne daidai. A ƙarshen Isra’ila ta zamani Allah zai kammala aikin bayyana halinsa ta fuskar yin haka yayin da lokacin jarrabawa yake saura. Wannan shi ne abin da Ya yi wa Yahudawa, kuma ba Ya taɓa canzawa. Tabbatacce ne cewa za mu ci gaba da girma cikin faƙimtarmu game da yanayi da halin Allah cikin dukan madawwamiya, amma akwai jerin annabci mai niyya na gaskiya da ke nuna ƙoƙarin Allah na koyar da mutanensa game da kansa, kuma wannan tarihi ɓangare ne na koyarwar da Yake neman koyarwa yanzu, kuma bayanin da ake samu cikin maganar annabci game da wannan tsarin koyarwa yana nuna wani ƙarshen tattaunawar da ya yi daidai da rufe lokacin jarrabawa.

“Kristi shi ne Dan Allah wanda ya wanzu tun kafin komai, kuma mai wanzuwa da kansa ne.... Da yake magana game da wanzuwarsa tun kafin kome, Kristi yana mayar da tunani baya ta cikin zamanai marasa iyaka. Yana tabbatar mana cewa ba a taɓa kasancewa da wani lokaci da bai kasance cikin kusantar zumunci da Allah madawwami ba. Shi wanda muryarsa Yahudawa a wancan lokacin suke saurara, ya kasance tare da Allah kamar wanda aka raina tare da Shi.” Signs of the Times, August 29, 1900.

“Ya kasance daidai da Allah, marar iyaka kuma mai iko duka.... Shi ne Dan nan na har abada, mai wanzuwa da kansa.”

“Yayin da Maganar Allah take magana game da mutuntakar Almasihu sa’ad da yake a kan wannan duniya, tana kuma yin magana a fili ƙwarai game da wanzuwarsa tun kafin zuwansa duniya. Maganar ta wanzu a matsayin halitta ta Allahntaka, har ma a matsayin madawwamiyar Dan Allah, cikin haɗin kai da dāyantaka tare da Ubansa. Tun fil-azal shi ne Mai-tsakaita alkawari, wanda a cikinsa dukan al’umman duniya, Yahudawa da Al’ummai, idan sun karɓe Shi, za su sami albarka. ‘Kalma tana tare da Allah, Kalmar kuma Allah ce.’ Kafin a haliƙci mutane ko mala’iku, Kalmar tana tare da Allah, kuma Allah ce.” Review and Herald, 5 ga Afrilu, 1906.

A cikin wannan sakin layi, ta yi ƙauli daga ainihin kalmomin farko na Yahaya.

Tun fil’azal akwai Kalma, Kalman nan kuwa tana tare da Allah, Kalman nan kuma Allah ne. Ita ce tun fil’azal take tare da Allah. Dukan abubuwa ta wurinsa aka yi su; ba tare da shi kuwa ba, babu wani abu da aka yi da aka yi. Yohanna 1:1–3.

A farkon akwai akalla alloli biyu, gama Yohanna ya fada ne kawai cewa, “Kalman Allah kuwa Allah ne, yana kuma tare da Allah.” A aya ta farko ta Farawa kalmar Ibrananci “Elohim” an fassara ta da Allah. Sau da yawa a cikin Kalmar Allah ana sa “Elohim” cikin tsarin nahawu domin a nuna Allah guda daya, amma duk da haka jam’i ce. Yohanna ya kawar da yiwuwar a dauki “Elohim” a cikin ayar a matsayin Allah guda daya ta wurin shaidarsa ta biyu game da batun. Shaidarsa ta kafa akalla alloli biyu.

Abin da ya fi damun masu adawa da Trinita wadanda ke da’awar suna riƙe da Ruhun Annabci shi ne cewa a farkon “Ruhun Allah yana shawagi bisa fuskar ruwaye.” Shin “Ruhun” da ya yi shawagi bisa kan ruwaye Uba ne ko Da, ko kuwa shi ne mutum na uku na ukun samaniya kamar yadda Sister White ta ambace Shi? Ayoyi uku na farkon Yohanna a Linjilarsa suna biye da wadannan kalmomi.

A cikinsa rai yake; kuma ran nan shi ne hasken mutane. Haske kuma yana haskakawa cikin duhu; amma duhun bai fahimce shi ba. Yohanna 1:4, 5.

Maganar haske da duhu tana cikin cikakkiyar daidaito da farkon Farawa wanda ya ce.

Sai Allah ya ce, Bari haske ya kasance: sai kuwa haske ya kasance. Allah kuma ya ga hasken, cewa yana da kyau: Allah kuwa ya raba hasken da duhu. Farawa 1:3, 4.

Ba da dadewa ba za mu komo ga wadannan nassoshi biyu masu daidaito game da hasken nan wanda shi ne batun a cikin labarin halitta da ya biyo bayan gabatarwar Allahntaka. A farkon abu, gaskiya ta farko da aka yi magana a kanta ita ce tsari ko kuma yanayin Allahntaka. Amma nassin bai tsaya ba sai zuwa sura ta biyu aya ta uku, inda muke ganin kalmomi uku na farshe a cikin halitta sun fara da haruffan Ibrananci uku wadanda tare suke kirƙirar kalmar da ake fassara da “gaskiya.”

Farkon bayanin halitta yana gabatar da Allahntaka, sa’an nan ya bayyana ikon halittawa na maganarsa, sannan ya farshe wannan sashe da sa hannun Allahntaka mai wakiltar gaskiya, sakon mala’ika na uku, da sunan Allah kamar yadda Alfa da Omega suke wakilta.

A rana ta bakwai kuwa Allah ya gama aikinsa da ya yi; sai ya huta a rana ta bakwai daga dukan aikinsa da ya yi. Allah kuwa ya albarkaci rana ta bakwai, ya kuma tsarkake ta; domin a cikinta ne ya huta daga dukan aikinsa wanda Allah ya halitta ya kuma yi. Farawa 2:2, 3.

Ƙarshen farkon gaskiyoyin da aka koyar a cikin Maganar Allah shi ne kololuwar wannan sashe. Yana farshe da kalmomi uku, “Allah,” “ya halitta” da “ya yi,” ta haka yana jaddada farkon sashen, amma kamar yadda yake da muhimmanci haka nan yana kuma jaddada Asabar ta rana ta bakwai. Asabar kuwa, ba shakka, alamar halitta ce kuma ita ce alama a tsakanin Allah da zaɓaɓɓun mutanensa. “Gaskiya” an wakilta ta cikin haruffa uku da suka fara kowace daga cikin wadannan kalmomi uku na farshe game da halitta. Shaidar tana jaddada yadda gaskiyar Asabar take da girma da muhimmanci kwari, amma abin da yake da zurfi haka nan shi ne cewa wadannan haruffa uku kuma suna wakiltar mata kai uku na sakonnin mala’ika na farko, na biyu, da na uku. Saboda haka, a cikin sashe na farko kwari na Littafi Mai Tsarki, Asabar a matsayin alamar ikon halittar Allah an kuma bayyana ta a matsayin batun gwaji a ƙarshen zamani. Littafi na farshe a cikin Littafi Mai

Tsarki yana ba da shaida ta uku domin ta raka shaidar Yohanna a cikin bishararsa.

Yahaya zuwa ga ikilisiyoyi bakwai waɗanda suke a Asiya: Alheri ya tabbata a gare ku, da salama, daga wanda yake, kuma wanda ya kasance, kuma wanda zai zo; kuma daga Ruhohi bakwai waɗanda suke a gaban kursiyinsa; kuma daga Yesu Almasihu, wanda shi ne mashaidi mai aminci, ɗan fari daga matattu, kuma shugaban sarakunan duniya. Ga wanda ya kaunace mu, ya kuma wanke mu daga zunubanmu cikin jininsa na kansa, kuma ya mai da mu sarakuna da firistoci ga Allah da Ubansa; gare shi ɗaukaka da mulki su tabbata har abada abadin. Amin. Ga shi, yana zuwa tare da gajimare; kuma kowane ido zai gan shi, har da waɗanda suka huda shi; kuma dukan kabilan duniya za su yi makoki saboda shi. Hakika, Amin. Ni ne Alfa da Omega, mafari da matuka, in ji Ubangiji, wanda yake, kuma wanda ya kasance, kuma wanda zai zo, Maɗaukaki.

Ni Yohanna, wanda ni ma ɗan’uwanku ne, kuma abokin tarayya a cikin wahala, da cikin mulki, da haƙurin Yesu Almasihu, na kasance a tsibirin da ake kira Patmos saboda maganar Allah, da kuma saboda shaidar Yesu Almasihu. Na kasance cikin Ruhu a ranar Ubangiji, sai na ji a bayana wata babbar murya, kamar ta kaho, tana cewa, Ni ne Alpha da Omega, na farko da na karshe; kuma, Abin da kake gani, ka rubuta shi a cikin littafi, ka aika shi zuwa ga ikilisiyoyi bakwai da suke a Asiya; zuwa ga Afisa, da zuwa ga Simirna, da zuwa ga Pergamos, da zuwa ga Tiyatira, da zuwa ga Sardis, da zuwa ga Filadelfiya, da zuwa ga Laodikiya. Ru’ya ta Yohanna 1:4–11.

Ayoyi uku na farko na sura ta ɗaya ta Ru’ya ta Yohanna suna bayyana sakon gargadi na karshe da kuma yadda ake isar da wannan sako daga wurin Allah zuwa ga ’yan Adam. Haka kuma tana bayyana cewa Ru’ya ce ta Yesu Almasihu, ta haka tana nuna bambanci tsakanin littafin Ru’ya ta Yohanna da littafin Daniyel. Daya annabci ne, ɗayan kuma ru’ya ce.

“A cikin Ru’ya ta Yohanna ne dukkan littattafan Littafi Mai Tsarki suka haɗu suka kuma ƙare. A nan ne cikawar littafin Daniyel take. Daya annabci ne; ɗayan kuma wahayi ne. Littafin da aka hatimce ba Ru’ya ta Yohanna ba ne, sai dai wancan ɓangaren annabcin Daniyel da ya shafi kwanaki na karshe. Mala’ikan ya yi umarni, ‘Amma kai, ya Daniyel, ka rufe kalmomin, ka kuma hatimce littafin, har zuwa lokacin karshe.’ Daniyel 12:4.” Ayyukan Manzanni, 585.

A cikin littafin Ru’ya ta Yohanna akwai jerin annabce-annabce waɗanda ya kamata a gane su, a kuma haɗa su layi bisa layi. Dukan waɗannan layukan annabci suna ƙarewa ne a cikin littafin Ru’ya ta Yohanna, amma littafin da aka hatimce ba littafin Ru’ya ta Yohanna ba ne, kuma ba kawai littafin Daniyel ne aka rufe ba, sai dai abin da aka hatimce a cikin littafin Daniyel shi ne “wancan ɓangaren annabcin Daniyel da ya shafi kwanaki na karshe.”

Ana iya fahimtar “kwanaki na karshe” a ma’ana ta gaba ɗaya, amma fahimtarsu a matsayin kalmomi hurarru, (kamar yadda suke) tana bukatar mu kuma tantance ko kalmar “kwanaki na karshe” tana ɗauke da alamar annabci a haɗe da ita. “Kwanaki na karshe” wani takamaiman zamani ne a tarihin annabci wanda yake da layukan hujja masu yawa. Ina fatan in shimfiɗa wannan tarihin nan ba da dadewa ba. A takamaimai, tarihin ne daga 1798 har zuwa ƙarshen lokacin alheri. Wata hanya ta gane wannan ita ce, a hidimar haikali ta zahiri akwai rana ɗaya kacal a cikin shekara wadda take wakiltar shari’a, kuma ita ce Ranar Kafara. Wannan bikin na zahiri ya kasance alama ta

abin da Sister White ta kira Ranar Kafara ta antitype. Ranar Kafara ta annabci ko ta ruhaniya tana wakiltar “kwanaki na ƙarshe” na lokacin alheri, tana wakiltar zamanin shari’a ta ƙarshe.

Annabcin da ke cikin Daniel wanda aka rufe ya kasu kashi biyu. Akwai wata annabci mai dangantaka da kwanaki na ƙarshe wadda ‘yan Miller suka gane, wadda ta sanar da budɗewar shari’a. Wannan sashe na Daniel ana wakilta shi ta wurin wahayin Kogin Ulai na surori na takwas da tara. Sauran annabcin da aka rufe a cikin Daniel yana sanar da ƙarewar shari’a, da ƙarshen Adventism, da ƙarshen Amurka, da ƙarshen duniya. Wannan wahayin kuwa Kogin Hiddekel ne ya wakilta.

“An ba Daniyel hasken da ya karɓa daga Allah ne musamman domin waɗannan kwanaki na ƙarshe. Wahayoyin da ya gani a bakin Ulai da Hiddekel, manyan kogunan Shinar, yanzu suna kan hanyar cika, kuma dukan al’amuran da aka riga aka faɗa za su faru nan ba da daɗewa ba.”
Testimonies to Ministers, 112, 113.

An buɗe wahayin Ulai a shekara ta 1798, kuma yana magana ne game da Wurin Tsarkin Allah da mutanensa. An buɗe wahayin Hiddekel a shekara ta 1989 sa’ad da, kamar yadda aka bayyana a cikin Daniyel sura ta goma sha ɗaya, aya ta arba’in, ƙasashen da suke wakiltar tsohuwar Tarayyar Soviet suka shafe ta hannun Paparoma da kuma Amurka, kuma yana magana ne game da maƙiyan mutanen Allah. Waɗannan wahayi biyu suna aiki kamar yadda majami’u bakwai da hatimai bakwai suke yi a cikin littafin Ru’ya ta Yohanna. Daya tarihin cikin gida ne na ikkilisiya, ɗayan kuma tarihin waje ne na ikkilisiya, kuma dukansu suna gudana cikin dukan waɗannan kwanaki na ƙarshe, kuma suna “musamman domin” “waɗannan kwanaki na ƙarshe.”

Amma ko da yake an gaya mana cewa littafin Ru’ya ta Yohanna ba littafi ne da aka hatimce ba, an kuma gaya mana cewa littafi ne da aka hatimce.

“Ru’ya ta Yohanna littafi ne a rufe, amma kuma littafi ne a buɗe. Yana ɗauke da rubutaccen tarihin abubuwan al’ajabi waɗanda za su faru a kwanakin ƙarshe na tarihin wannan duniya. Koyarwar wannan littafi tabbatacciya ce, ba ta sihirtattu ba ce ko marar fahimta. A cikinsa an ci gaba da irin wannan layin annabci kamar yadda yake a cikin Daniyel. Wasu annabce-annabce Allah ya maimaita, ta haka yana nuna cewa dole ne a ba su muhimmanci. Ubangiji ba ya maimaita abubuwan da ba su da wani babban muhimmanci.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

An warware littafin Ru’ya ta Yohanna domin an warware annabce-annabcen da ke cikin Daniyel, kuma ainihin layukan annabce-annabcen da aka warware a cikin Daniyel su ne irin waɗannan layuka da ake samu a cikin Ru’ya ta Yohanna. Abin da aka hatimce a cikin littafin Ru’ya ta Yohanna wani sashe ne na Ru’ya ta Yohanna wanda yake da alaƙa ta musamman da mutanen Allah a cikin “kwanaki na ƙarshe.” Sa’ad da ‘Yar’uwa White ta rubuta wannan bayani, “tsawa bakwai” a lokacin da take rubuta shi har yanzu an hatimce take, saboda haka ta rubuta cewa “littafi ne hatimce.” Ta kuma ce littafin Daniyel shi ne “littafin da aka hatimce,” a sigar da ke nuna abin da ya gabata. A gare ta an warware shi a shekara ta 1798.

Abin da aka hatimce game da tsawagu bakwai a lokacin rayuwarta ba kawai abubuwan da za su faru nan gaba ba ne waɗanda tsawagu bakwai ɗin suke wakilta, amma da farko dai cewa “tsawagu

bakwai” suna wakiltar cewa farkon Adventism yana daidai da ƙarshen Adventism. “Tsawagu bakwai” suna bayyana muhimmiyar ƙa’idar annabci mafi girma da ake bukata domin a fahimci Wahayin Yesu Almasihu, tare kuma da bayyana wani siffofi na halin Allah da ɗabi’arsa, wato, shi ne farkon da ƙarshen dukan abubuwa. Annabci yana nuna cewa akwai ci gaba mai nufi na gaskiyoyin da suke da alaƙa da halin Allah da ɗabi’arsa.

Yesu, sa’ad da aka wakilta Shi a matsayin “Zakin kabilar Yahuza”, yana nuna aikin da Yake cika yayin da Yake bayyana gaskiya ta hanya mai a hankali kuma cikin tsari a cikin tarihin duniya. Yana rufe kalmar annabci har zuwa lokacin da ya kamata a fahimce ta. Yana rufewa kuma Yana buɗe gaskiya domin koyarwa. A matsayin Palmoni, Yesu ne Mai Banmamaki Mai Kidaya, Ubangijin lokaci mai iko a kan tarihinSa. A matsayin Alfa da Omega, Yana daga cikin wasu abubuwa, Ubangijin harshe. A matsayin Zakin kabilar Yahuza, Shi ne Wanda Yake iko da lokacin da ake bayyana gaskiya ga mutane.

A cikin littafin Ru’ya ta Yohanna, sura ta ɗaya, bayan ayoyi uku na farko, an bayyana Allahntaka a matsayin wanzuwai uku dabam-dabam.

Yahaya zuwa ga ikilisiyoyi bakwai da suke cikin Asiya: Alheri ya tabbata a gare ku, da salama,

daga gare shi wanda yake, wanda ya kasance, kuma wanda zai zo;

kuma daga Ruhu bakwai waɗanda suke a gaban kursiyinsa;

Kuma daga Yesu Almasihu, wanda shi ne shaidar aminci, ɗan fari daga cikin matattu, kuma shugaban sarakunan duniya. Wahayin Yahaya 1:4, 5.

Gabatarwar littafi na ƙarshe na Littafi Mai Tsarki a sarari tana isar da gaisuwa ga Ikilisiyar Allah wadda ta bayyana Uba, Ruhu da Ɗa. Ƙarshen Maganar Allah yana maimaita farkonta, kuma ta yin haka yana jaddada muhimmancin fahimtar Allahntaka daidai. Yana yin haka ne domin waɗanda za su zama Filadelfiyawa kuma su cika adadin dubu ɗari da arba’in da huɗu. Su ne mutanen alkawari na ƙarshe, waɗanda aka yi musu alama tun a cikin dukan jerin tarihin alkawari. Waɗannan shaidu, tare da wasu gaskiya, suna tabbatar da cewa Allah ya kasance yana neman ƙara zurfafa sanin halinsa da siffofinsa a hankali a dukan tarihin annabci.

Babbar alama a cikin Littafi Mai Tsarki ta rashin sanin Allah da mutum yake da ita ita ce Fir’auna, wanda ya wakilci Masar, alamar dukan duniya, sabili da haka kuma dukan ’yan Adam. Wannan alamar hanya tana fara aikin tun da farko a cikin Isra’ila ta zahiri inda Allah yake neman a san sunansa. A ƙarshen Isra’ila ta zahiri, an maimaita gardamar game da sunan Allah. A ƙarshen Isra’ila ta zahiri, Yesu ya yi wa’amalarsa da Yahudawa alama ta hanyar bayyana tarihin Dawuda da kuma yin amfani da “dokar ambaton farko” domin ta wakilci furuci na ƙarshe game da makantar Laodikiya ta Yahudawa. Ba su iya fahimtar abin da yake faɗa ba, domin ba su san dokar Alfa da Omega ba, kuma ba su san Alfa da Omega wanda yake tsaye a gabansu ba.

A farkon Isra’ila ta ruhaniya, an yi daidai da gardamar da aka kwatanta a cikin tarihin Musa. Yayin da Adventism ya bi ta cikin tarihin “kwanaki na ƙarshe,” an ba da damammaki da yawa na fahimtar ƙarin abubuwa game da Alpha da Omega, kamar yadda ya kasance ga Isra’ila ta ɗa. Za a

kai wani matsayi inda ba za a kara yin tambayoyi ba a karshen Adventism, kamar yadda ya kasance a zamanin Almasihu.

Da dawowa zuwa ga nassin da ke cikin Ru'ya ta Yohanna sura ta ɗaya, mun ga cewa alheri da salama ana aikowa daga wurin Wanda yake, wanda ya kasance, kuma wanda ke zuwa, haka kuma daga bakwai Ruhohi, da kuma daga wurin Yesu. An wakilci Allahntaka a matsayin Yesu, da bakwai Ruhohi, da kuma Wanda yake, wanda ya kasance, kuma wanda ke zuwa; ta haka ne ake ba mu sanin cewa Uban ne yake da siffon da aka wakiltar a matsayin Shi wanda yake, ya kasance, kuma yake zuwa. Waɗannan siffofi suna wakiltar madawwamiyar halin Allah. Ya kasance tun fil'azal, kuma a aya ta takwas da ta tara an danganta wannan sifa kai tsaye ga Yesu.

Ni ne Alfa da Omega, farkon da karshe, in ji Ubangiji, wanda yake, wanda ya kasance, kuma wanda yake zuwa, Maɗaukaki. Ni Yohanna, wanda ni ma ɗan'uwanku ne, kuma abokin tarayya a cikin kunci, da cikin mulki da haɗurin Yesu Almasihu, na kasance a tsibirin da ake kira Patmos, sabili da maganar Allah, da kuma shaidar Yesu Almasihu. Na kasance cikin Ruhu a ranar Ubangiji, sai na ji a bayana wata babbar murya, kamar ta kaho, tana cewa, Ni ne Alfa da Omega, na farko da na karshe; kuma, Abin da ka gani, ka rubuta shi a cikin littafi, ka aika shi zuwa ga ikilisiyoyi bakwai da suke a Asiya; zuwa ga Afisa, da Simirna, da Pergamos, da Tayatira, da Sardis, da Filadelfiya, da Laodikiya. Ru'ya ta Yohanna 1:8–11.

Waɗanda suke da Littafi Mai Tsarki da yake buga kalmomin Yesu da launin ja, sun san cewa a ayoyi na takwas da na goma sha ɗaya Yesu ne yake magana. A cikin waɗannan ayoyi Yesu ya bayyana cewa Yana da daidai wannan madawwamiyar dabi'a kamar ta Uba sa'ad da Ya bayyana kansa a matsayin “Ubangiji, wanda yake, wanda ya kasance, wanda kuma yake zuwa,” kuma Yesu ya kara da cewa Shi ne “Mai Iko Duka.”

Abu na farko kwarai da Yesu ya faɗa a farkon littafin Ru'ya ta Yohanna, littafin da ya bayyana cewa shi ne Ru'yar Yesu Almasihu; shi ne cewa Shi ne Alfa da Omega, cewa Shi ma madawwami ne kamar yadda Uba yake, kuma cewa Shi ma Allah Maɗaukaki ne. Siffon halin Allah su ne kalmomi na farko kwarai a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna daga bakin Yesu. Waɗannan siffofi su ne abubuwan tuntuɓe kai tsaye ga Adventists waɗanda har yanzu suke kare matsayi na asali game da Allahntaka. Suna gaskata cewa akwai lokacin da Uba ya haifar da Dansa.

Karshen littafin Ru'ya ta Yohanna ya yi daidai da farkon littafin Ru'ya ta Yohanna.

Zuwan na Biyu yana biye da bayanin Allahntaka. A cikin sura ta ashirin da biyu, mun ga cewa karshen littafin ya yi daidai da farkon littafin, kuma aya ta goma sha biyu ta yi daidai da aya ta bakwai ta sura ta ɗaya ta wurin nuni ga Zuwan na Biyu.

Ga shi, ina zuwa da sauri; kuma ladana yana tare da ni, domin in ba kowane mutum gwargwadon aikinsa. Ni ne Alfa da Omega, farkon da karshen, na fari kuma na karshe. Masu albarka ne waɗanda suke kiyaye umarnansa, domin su sami iko ga itacen rai, kuma su shiga ta kofofi cikin birnin. Gama a waje akwai karnuka, da masu sihiri, da mazinata, da masu kisan kai, da masu bautar gumaka, da duk mai son karya, mai kuma aikata ta. Ni Yesu na aiko mala'ikina domin ya shaida muku waɗannan abubuwa a cikin ikkilisiyoyi. Ni ne saiwar Dawuda da zuriyarsa, tauraro mai haske na safiya. Kuma Ruhu da amarya suna cewa, Zo.

Kuma bari mai ji ya ce, Zo. Kuma bari mai kishi ya zo. Kuma duk mai so, bari ya dibi ruwan rai kyauta. Ru'ya ta Yohanna 22:12–17.

Bayan ya yi nuni zuwa ga Zuwa ta Biyu, Yesu, kamar yadda yake a Ru'ya ta Yohanna sura ta ɗaya, ya bayyana kansa a matsayin Alfa da Omega. Sa'an nan kuma ya kara bambanci tsakanin waɗanda za su ji da waɗanda ba za su ji abin da Ruhu yake faɗa wa ikkilisiyoyi ba. Ya yi nuni da tsarin sadarwar da aka nuna a ayoyi na ɗaya zuwa na uku a sura ta ɗaya, ta wurin bayyana cewa ya aiko Jibra'ilu da sakon zuwa ga Yohanna.

Sa'an nan Ya koma ga maganar karshe da Ya yi wa Marubuta da Farisiyawa a karshen Isra'ila ta dā. Yana haɗa karshen Isra'ila ta zahiri da ta ruhaniya wuri guda, ta wurin amsawa a cikin Ru'ya ta Yohanna, domin waɗanda suke cikin “kwanaki na karshe,” ga abin da Yahudawa a cikin “kwanaki na karshe” nasu ba su iya fahimta ba. Ya ce Shi ne tushen (farko) da zuriyar (karshe) Dawuda. Batun Dawuda da Ubangijinsa shi ne magana ta karshe da Yesu ya yi wa Yahudawan da suke gardama, kuma wannan yana zama alama ta annabci ga sanarwar karshe ga waɗanda suke cikin kwanaki na karshe waɗanda, bisa ga sakon zuwa ga ikkilisiyar Filadelfiya, suke da'awar su Yahudawa ne, amma ba haka ba ne.

Ga shi, zan mai da waɗanda suke na majami'ar Shaidan, waɗanda suke cewa su Yahudawa ne, alhali ba haka ba ne, amma suna karya; ga shi, zan sa su zo su yi sujada a gaban kafafunka, su kuma sani cewa na faunace ka. Domin ka kiyaye maganar hakurina, ni ma zan kiyaye ka daga sa'ar gwaji, wadda za ta zo a kan dukan duniya, domin a gwada mazaunan duniya. Ru'ya ta Yohanna 3:9, 10.

Waɗanda suke yin sujada a gaban kafafun tsarkaka su ne Adventistocin Laodiceya waɗanda aka tofar da su daga bakin Ubangiji.

“Kana zaton cewa waɗanda suke yin sujada a gaban kafafun tsarkaka, (Ru'ya ta Yohanna 3:9), a karshe za su sami ceto. A nan dole ne in saɓa maka; gama Allah ya nuna mini cewa wannan rukuni su ne waɗanda suke ikirarin kasancewa Adventists, amma suka fāɗi daga bangaskiya, kuma ‘suka sāke gicciye wa kansu ‘Dan Allah, suka kuma ba shi kunya a fili.’ Kuma a cikin ‘sa'ar gwaji,’ wadda har yanzu tana nan tafe, domin a bayyana ainihin halin kowa, za su san cewa sun ɓace har abada; kuma cike da bakin cikin ruhu, za su rusuna a gaban kafafun tsarkaka.” Word to the Little Flock, 12.

Bisa ga Littafi Mai Tsarki da Ruhun Annabci, waɗanda suke sujada a gaban kafafun tsarkaka, su ne membobin majami'ar Shaidan. Suna cewa su Yahudawa ne, amma ba haka ba ne. Ana magana da Adibis na adalai a cikin ikkilisiyar Filadelfiya. Dubu ɗari da arba'in da huɗu Filadelfiyawa ne, kuma Yahudawan da suke cewa su ne, alhali kuwa ba su ba ne—su ne Laodikeyawa. Akwai rukuni biyu na amintattun mutane a cikin “kwanaki na karshe,” wato, dubu ɗari da arba'in da huɗu da kuma waɗanda shahidai ne. Daga cikin ikkilisiyoyi bakwai, biyu kaɗai ne da ba su da wani zargi ko kaɗan. Daya ita ce Filadelfiya mai wakiltar waɗanda ba za su taɓa mutuwa ba, ɗayar kuma ita ce Simirna, mai wakiltar amintattun shahidai. Shahidan da waɗanda ba sa mutuwa, Simirna da Filadelfiya, su kaɗai ne daga cikin ikkilisiyoyi bakwai da babu wani hukunci na la'anta da aka haɗa da sakon da aka ba su. Duk da haka, duka ikkilisiyoyin biyu sun fuskanci waɗanda suke da'awar su

Yahudawa ne, amma ba haka ba ne. Hakan kuwa haka yake domin dukansu membobin ikkilisiya ɗaya ne a cikin “kwanaki na ƙarshe” suna fuskantar yanayi iri ɗaya, rukuni ɗaya an ƙaddara ya ba da shaida da jininsu, wanda Musa yake wakilta a Dutsen Sāke Kamanin, ɗaya rukunin kuma Iliya yake wakilta, wanda bai taɓa mutuwa ba.

Ka rubuta wa mala’ikan ikkilisiyar da take Smirna cewa; Ga abin da na Farko da na Ƙarshe yake faɗi, wanda ya mutu, kuma yake da rai; Na san ayyukanka, da ƙuncinka, da talaucinka, (amma kai mai arziki ne) kuma na san safo na waɗanda suke cewa su Yahudawa ne, alhali kuwa ba haka ba ne, sai dai majami’ar Shaidan ne. Kada ka ji tsoron ko ɗaya daga cikin abubuwan da za ka sha wahala a kansu: ga shi, Iblis zai jefa waɗansunku cikin kurkuku, domin a gwada ku; kuma za ku sha ƙunci har kwana goma: ka kasance da aminci har zuwa mutuwa, ni kuwa zan ba ka kambin rai. Ru’ya ta Yohanna 2:8–10.

Yayinda Yesu yake bayyana mawuyacin halin ikilisiyar Simirna, sai ya yi tsokaci mai kyau guda ɗaya ne kawai lokacin da Ya ce, “amma kai mai arziki ne,” ta haka yana kwatanta su da ’yan majami’ar Shaidan waɗanda ba masu arziki ba ne. Waɗanda ke cikin Ru’ya ta Yohanna da suke Adventist, kuma suna tsammanin su masu arziki ne, alhali kuwa ba haka ba ne, su ne Yahudawan da suke cewa su Yahudawa ne, amma ba haka ba ne—gama su ne Adventist na Kwana Bakwai na Laodikiya.

A farkon littafin Ru’ya ta Yohanna, an gabatar da Allahntaka a matsayin mutane uku, kuma a ƙarshen littafin Ru’ya ta Yohanna an ambaci Yesu da Ruhu kai tsaye, amma ba Uba ba. Wannan ba ya da muhimmanci, domin ƙa’idar layi bisa layi, haɗe da yadda na farko yake kwatanta na ƙarshe, tana buƙatar a gane Uba a cikin ayoyin ƙarshe na Ru’ya ta Yohanna, gama an riga an bayyana shi a matsayin yana can a cikin ayoyin farko. Wannan ba ya bambanta da bisharar Yohanna sura ta ɗaya, inda Yohanna bai bayyana Ruhu kai tsaye ba, amma an fahimci cewa Ruhu yana can, domin Ruhu yana can a farkon lokacin da aka rubuta furucin nan “tun farko.” Shaidar bisharar Yohanna a sura ta ɗaya ta fara da daidai wannan furuci: “tun farko.”

“Farkon” alama ce ta annabci, kuma ya kamata a tantance shi bisa ga ƙa’idojin annabci, har da layi bisa layi. Farkon Musa shi ne farkon Bisharar Yohanna, shi ne farkon littafin Ru’ya ta Yohanna, kuma shi ne kuma ƙarshen Ru’ya ta Yohanna. A cikin waɗannan layuka huɗu, sau biyu an fayyace duka mutanen uku na triad na samaniya, kuma a cikin layi ɗaya (Bisharar Yohanna) mai yiwuwa Ruhu ya bace, kuma a layi na huɗu Uba ya bace, amma idan aka haɗa su wuri guda, duka Mutanen Allahntaka uku suna wakiltuwa a cikin dukkan layukan huɗu.

Almasihu ya zo domin ya bayyana Uba, kuma Ruhu Mai Tsarki ya zo domin ya bayyana Da. Dukansu ukun sun yi haɗayu na har abada. Uba ya ƙaunaci duniya har ya ba da Yesu; Yesu kuma ya ƙaunaci duniya har ya yarda ya ɗauki a kan Kansa, har abada, jikin waɗanda Ya halitta. Wace irin bayarwa ce ake wakilta a cikin aikin da Mahaliccɓ ya zaɓi ya zama ɓangare na halittarsa? Mutum na uku na Allahntaka ya ba da Kansa, gama Ya amince da matsayi na rayuwa a cikin halittar da aka ƙirƙira wadda ake kira ’yan Adam—har abada.

Wataƙila saboda wannan dalili ne ake maimaita danganta Ruhu Mai Tsarki da alamomin mutanen Allah. Shi ne Mutumin Allahntakar da za ta zauna tare da halittar ɗan adam. Saboda haka,

alamomin Ruhu Mai Tsarki a cikin Nassosi sau da yawa ana wakilta su da wata alama wadda take wakiltar Ruhu Mai Tsarki ko kuma 'yan adam. A farkon halitta, Ruhun ya yi shawagi a bisa ruwaye.

Sai ya ce mini, Ruwan da ka gani, inda karuwar nan take zaune, su ne al'ummai, da taron jama'a, da al'umma, da harsuna. Ru'ya ta Yohanna 17:15.

Kayan daki guda kadai a cikin Wuri Mai Tsarki da Musa ya gina wanda ba a fayyace masa tsari musamman dalla-dalla domin ma'aikata su bi ba shi ne fitilar zinariya mai rassa bakwai. Wannan fitilar tana wakiltar haɗuwar ɗan'adam da allahntaka. Saboda wannan dalili, tsarin fitilar shi kadai ne abin da aka bari mutane su ba da gudummawa a kai a cikin Wuri Mai Tsarki. Fitilu bakwai da Kristi yake tafiya a tsakiyarsu an bayyana su a matsayin ikilisiyoyi bakwai, duk da haka ana ciyar da fitilar da mai, mai wakiltar Ruhu Mai Tsarki, kuma lagwan fitilun da suke riƙe da harshen wuta domin ba da haske an yi su ne daga fararen tufafin lilin na firistoci da aka riga aka yi amfani da su, suna wakiltar adalcin Kristi wanda yake haskakawa a matsayin hasken duniya. Mutanen Allah su ne hasken duniya, amma wannan haske yana samun ciyawarsa ne kawai daga man Ruhu Mai Tsarki. Sau da yawa ana danganta Ruhu Mai Tsarki da mutane a cikin bayanin da Nassosi suka yi game da Shi.

Kuma daga cikin kursiyin mulki sai walƙiya da tsawa da muryoyi suka fito; kuma a gaban kursiyin akwai fitilu bakwai na wuta suna ci, waɗanda su ne Ruhohi bakwai na Allah. Ru'ya ta Yohanna 4:5.

An bayyana fitilu bakwai a nan a matsayin “Ruhohi bakwai na Allah,” duk da haka an gaya mana cewa sandunan fitila bakwai su ne ikilisiyoyi bakwai.

Asirin taurari bakwai waɗanda ka gani a hannuna na dama, da kuma fitilu bakwai na zinariya. Taurari bakwai ɗin su ne mala'ikun ikilisiyoyi bakwai; fitilu bakwai kuwa waɗanda ka gani su ne ikilisiyoyi bakwai. Ru'ya ta Yohanna 1:20.

Fitilu bakwai su ne Ruhohi bakwai, kuma su ne ikkilisiyar Allah.

Sai na duba, ga kuma, a tsakiyar kursiyin, da halittu huɗu, kuma a tsakiyar dattawan, akwai Ɗan Rago a tsaye kamar wanda aka yanka, yana da ƙahoni bakwai da idanu bakwai, waɗanda su ne ruhohi bakwai na Allah waɗanda aka aiko zuwa cikin dukan duniya. Ru'uya ta Yohanna 5:6.

Ƙahoni bakwai da idanun bakwai su ma Ruhu Mai Tsarki ne wanda aka aika zuwa ga dukan duniya, kuma idan an yi wa Kirista baftisma, ana aike shi zuwa ga dukan duniya, gama an yi masa baftisma cikin sunan Uba, da Ɗa, da Ruhu Mai Tsarki. A cikin albarkar da aka furta a kan shahidai na rikicin dokar Lahadi, da kuma dukan waɗanda suka mutu cikin bangaskiya a Isra'ila ta ruhaniya ta zamani tun daga 1844, Ruhu ne yake ba da yabo na jana'izarsu sa'ad da Ya ce, “I,” “su huta daga wahalolinsu,” domin yana nan tare da su a lokacin wahalolinsu har zuwa lokacin da suka ba da rayukansu.

Sai na ji wata murya daga sama tana cewa da ni, Ka rubuta, Masu albarka ne matattu waɗanda suke mutuwa cikin Ubangiji daga yanzu har gaba: Hakika, in ji Ruhu, domin su huta daga

wahalolinsu; ayyukansu kuma suna binsu. Ru'ya ta Yohanna 14:13.

Sa'ad da muke la'akari da farshen da farkon littafin Ru'ya ta Yohanna, farkon Littafi Mai Tsarki, da farkon bisharar Yohanna, za mu ga cewa an wakilci Dukkan Mutane Uku na Allahntaka, ko da yake Uba yana nan, bisa ga aiwatar da ka'ida ta layi bisa layi. Dan yana nan yana bayyana kansa a matsayin Alpha da Omega.

Idan muka gane cewa hadewar dan'adam da allahntaka hadewa ce ta Ruhu Mai Tsarki da mutum, sa'an nan za mu iya fahimtar dalilin da ya sa alamomin Ruhu Mai Tsarki suke daure tare da alamomin dan'adam. Da wannan hangen nesa a zuciya, sai mu koma ga "a farkon-farkon" guda biyu waɗanda muka dinga magana a kansu sau da yawa.

A farkon halitta Allah ya halicci sama da kasa. Kasa kuwa ba ta da siffa, babu kome a cikinta; duhu kuma yana bisa fuskar zurfin ruwa. Ruhun Allah kuma yana shawagi a bisa fuskar ruwaye. Sai Allah ya ce, Bari haske ya kasance: sai kuwa haske ya kasance. Allah ya ga hasken, cewa yana da kyau: kuma Allah ya raba hasken da duhu. Farawa 1:1–4.

Tun da farko akwai Kalma, Kalman nan kuwa tana tare da Allah, Kalman nan kuma Allah ce. Ita ce tun da farko tana tare da Allah. Dukan abubuwa ta wurinta aka yi su; ba kuwa abin da aka yi ko daya sai ta wurinta aka yi shi ba. A cikinta rai yake; ran nan kuwa shi ne hasken mutane. Hasken kuwa yana haskakawa a cikin duhu; duhun kuma bai fahimce shi ba. Yohanna 1:1–5.

Ta wajen amfani da waɗannan shaidu biyu na "a cikin farko;" Allah Kalma, wanda ya yi dukan abubuwa, shi ma ya ba da ransa, gama "a cikinsa rai yake," kuma ransa shi ne "hasken" mutane. "Hasken" mutum halittacce shi ne adalcin Mahalicci. Adalcin Mahalicci shi ne lagwan da ke cikin fitilun kyandirori a cikin Wuri Mai Tsarki.

Kuma aka ba ta izini ta sa lilin mai laushi, mai tsabta kuma fari: gama lilin mai laushin nan shi ne adalcin tsarkaka. Ru'ya ta Yohanna 19:18.

Mai da fitilar ke konewa yana wakiltar aikin Ruhu Mai Tsarki a cikin rayuwar mai bi. A farkon duniya tana cikin duhu, kuma babu haske. Sai Yesu ya ba da ransa, ran da yake cikinsa, domin a sami haske ga mutane.

Kuma duk mazaunan duniya za su yi masa sujada, waɗanda ba a rubuta sunayensu a cikin littafin rai na 'Dan Ragon nan da aka yanka tun daga kafuwar duniya ba. Ru'ya ta Yohanna 13:8.

Sa'ad da Yesu ya zaɓi ya zama hadaya domin 'yan Adam, ya ba da ransa domin mutane su sami haske. Kamar yadda yake a cikin waɗannan ayoyi biyu, duk lokacin da aka gabatar da haske, hasken yana haifar da rukuni biyu na masu sujada kamar yadda haske da duhu suke wakilta, 'ya'yan yini ko 'ya'yan dare.

Amma ku, 'yan'uwa, ba ku cikin duhu, har wannan rana ta riske ku kamar barawo. Dukanku 'ya'yan haske ne, kuma 'ya'yan yini ne: mu ba na dare ba ne, ko na duhu. 1 Tassalunikawa 5:4, 5.

Sa'ad da muka gane kusancin dangantakar madawwami da Ruhu Mai Tsarki yake da 'ya'yan yini, za mu iya fahimtar dalilin da ya sa alamomin 'ya'yan Allah da na Ruhu Mai Tsarki suke da kusanci sosai da juna. A cikin sashe na karshe na Ru'ya ta Yohanna, muna ganin Yesu a matsayin Alfa da Omega, muna ganin Uba ta wurin amfani da layi bisa layi, kuma Ruhu Mai Tsarki yana ba da wakiltinsa na karshe ta alama game da kansa, domin tsarkakan mutanen dā sun yi magana ne kamar yadda Ruhu Mai Tsarki ya motsa su. Maganarsa ta farko game da kansa a cikin Farawa ta bayyana shi yana shawagi a bisa ruwaye, ko kuma yana motsi a kan 'yan Adam; kuma ambatonsa na karshe game da kansa shi ne kamar haka.

Kuma Ruhu da amarya suna cewa, Zo. Kuma bari mai ji ya ce, Zo. Kuma bari mai kishirwa ya zo. Kuma duk wanda yake so, bari ya karfi ruwan rai kyauta. Ru'ya ta Yohanna 22:17.

Tun daga farko har zuwa karshe ana gane Ruhu Mai Tsarki cikin alaƙa da 'yan Adam, gama 'ya'yan yini suna wakiltar haɗuwar allahntaka da ɗan'adamci. Bulus ya bayyana, kamar yadda Ishaya ma ya yi, cewa mutane tasoshi ne, kuma fitilun a cikin Wuri Mai Tsarki suna da tasoshi inda ake sa lagwani, kuma mai yana gangarowa zuwa ga tasoshin domin ya ba da man fetur da ake bukata don bayyanar da hasken da shi ne adalcin Almasihu. Mu ne tasoshin Ruhu Mai Tsarki, Mutum na uku na Allahntaka, kamar yadda aka bayyana tun daga farko har zuwa karshe Maganar Allah, kuma kamar yadda aka fayyace sarai cikin rubuce-rubucen Ruhun Annabci.

A cikin sakon mala'ika na biyu wanda ya cika a farkon Adventism da kuma a karshe, akwai sakonni biyu mabambanta; ɗaya domin ikkilisiya, ɗaya kuma domin duniya.